تخصص؛ نسخه نایاب در عطاری های استان

عکس تزئینی است

رنجبر_ تا نگاهت کار می کند قوطی ها و کیسه های داروی گیاهی در قفسه ها جا گرفته اند طوری که گاهی عطر گیاهان مختلف با هم مخلوط شده و قدم زدن در کوه و کمر میان گیاهان خوشبوی معطر را در ذهنت تداعی می کند.

مشتری ها صف کشیده اند، بوی زنجبیل، نعناع، آویشن و مستار مشامت را نوازش می دهد و مرد عطار تند و سریع از روی کتابی خطوطی می خواند و خواص هر داروی گیاهی را برای مشتری باز گومی کند و بعد دارو را بسته بندی و به دست مشتری ها می دهد.

نگاه زن روی تک تک قوطی ها می چرخد و به عطار می گوید: دخترم سردرد می شود دارویی بدهید که درمان شود. مرد عطار بدون معطلی قوطی ها را وارسی و دارویی داخل پلاستیک می ریزد و دقایقی بعد زن از مغازه خارج می شود.

همین طور مشتری ها تقاضای داروی گیاهی می کنند و او انگار خواص هر داروی گیاهی را به خوبی می داند و پاسخ آنها را سریع می دهد.

اما سوال اینجاست که آیا همه آنهایی که به تجویز گیاهان دارویی به منظور کاهش یا درمان دردهای مردم می پردازند از تخصص لازم بهره مند هستند واین تجویزها چقدر تاثیر گذار است.

۷۰ سال است که مغازه عطاری شان پابرجاست و این شغل میراث اجدادش است و ۲۰ سال از زمانی که به دست اور سیده می گذرد. ادعا می کند با خواص همه داروهای گیاهی استان آشناست و به طور تجربی نسبت به خواص این گیاهان اطلاعاتی دارد. زیره سیاه، زیره سبز، مستار، آویشن و مخلصه را از گیاهان دارویی استان می داند که شاید در دیگر استان ها یافت نشود.

او که حالا خودش را بعد از بیست سال یک متخصص در این زمینه می داند می گوید: داروهای گیاهی عوارض خیلی کمی دارند، شاید در حد دو درصد برای بیمار ضرر داشته باشند.

این فروشنده داروهای گیاهی که تحصیل کرده در دوره فوق دیپلم کشاورزی و گیاهان دارویی از دانشگاه آزاد بیرجند است می افزاید: علاوه بر این در دوره هایی هم که در دانشگاه آزاد و جهاد دانشگاهی در زمینه تاثیر گیاهان دارویی بر بیماری ها و نحوه استفاده از آنها برگزار شده شرکت کرده و مدرک لازم را دریافت کرده است.

به گفته وی دانشگاه علوم پزشکی اجازه فروش صابون، روغن های گیاهی و... را به عطاری ها نمی دهد این در حالی است که ۳۰ درصد مردم به مصرف و خرید داروهای گیاهی روی آورده اند و این داروها در داروخانه ها به دو برابر قیمت فروش عطاری ها به فروش می رسد.

• دارو تجویز نمی شود

تابلوی «دارو تجویز نمی شود» روی دیوار مغازه بزرگش جا خوش کرده است.

او را در بازار بیرجند به نام «روستا» می شناسند. ۴۰ سال است که در راسته بازار مشغول فروش داروهای گیاهی به مردم است.

او می گوید: هیچ وقت نسخه ای تجویز نکرده ام و بنا به درخواست مشتری ها به آنها داروی گیاهی داده ام.

او ادامه می دهد: کتاب هم در مورد خواص و کاربرد گیاهان دارویی برای درمان انواع بیماری ها مطالعه کرده ام اما بیشتر به طور تجربی از خود مشتری ها خواص این داروها را آموخته ام.

او تاکید می کند: حتی تجویز داروهای گیاهی بر اساس کتاب های موجود در بازار هم مشکلاتی ایجاد می کند و ممکن است عوارض جبران ناپذیری برای بیماران به وجود آورد.

داروهای گیاهی گل زوفا، شاهتره و... را می شناسد و بیشتر از کوه های اطراف بیرجند این گیاهان را برایش می آورند.

• ناآشنا با عوارض

«حائری» هم که حدود ۲۰ سال است در قاین به مطالعه در مورد داروهای گیاهی پرداخته است می گوید: در عرصه گیاهان دارویی استان هر فردی نسخه ای می پیچد بدون آنکه با عوارض گیاهان دارویی آشنا باشد.

وی که اختراعات ثبت شده ای هم در مورد ساخت دستگاه هایی برای استفاده از گیاهان دارویی به صورت عرقیات و روغن های گیاهی دارد معتقد است باید روی گیاهان دارویی تحقیق کرد و به خوبی با خواص آن آشنا بود زیرا با توجه به اقلیم گرم و خشک خراسان جنوبی گاهی اوقات گیاهان دارویی موجود قابل مصرف در این استان نیستند.

وی که در سال ۸۶ لیسانس گیاهان دارویی اش را از دست رئیس جمهور وقت گرفته است ادامه می دهد: تخصص اولین گام در تجویز گیاهان دارویی است که چنانچه نباشد سلامت بیمار را به خطر می اندازد.

به گفته وی باید آگاهی های لازم و ضروری را در مورد استفاده موثر از گیاهان دارویی در اختیار مردم قرار داد. سوال دیگری که از ذهن می گذرد این است که این تجویزها و نسخه پیچی ها چقدر درست است و آیا لطمه جسمی به بیمار وارد نمی کند؟

یکی از شهروندان هم می گوید: سالهاست که از داروهای گیاهی استفاده می کنم اما مدت ها پیش داروی گیاهی استفاده کردم که توسط یکی از افراد به ظاهر متخصص تجویز شده بود و بعد از مدتی شاهد عوارض دارو بودم.

شهروند دیگری هم معتقد است باید افرادی که به تجویز داروهای گیاهی می پردازند مدرک دانشگاهی داشته باشند چون با سلامت افراد مرتبط است.

«یاوری» می افزاید: بسیاری از افرادی که در حال حاضر در دارو گیاهی های استان فعالیت می کنند مدرک معتبری ندارند و به طور تجربی خواص دارو های گیاهی را آموخته اند.

«حاجی پور» شهروند دیگری است که داشتن تجربه را از علم داروهای گیاهی مهم تر می داند و می گوید: تجربه گذشتگان می تواند تخصص ایجاد کند و نیازی به مدرک دانشگاهی نیست.

اما متولیان و متخصصان در زمینه ضرورت تخصص فروشندگان داروهای گیاهی چه می گویند.

• تعداد کم متخصصان

کارشناس ارشد گیاهان دارویی و مسئول گروه پژوهش گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی استان تعداد دانش آموختگان داروهای گیاهی را کم می داند و می گوید: شاید فقط دو درصد این افراد که در این بخش اشتغال دارند دانش آموخته باشند.

«پویان» می افزاید: این موضوع در حالی است که رشته گیاهان دارویی در دانشگاه های استان تا دوره دکتری ارائه می شود. به علاوه گاهی می بینیم که افرادی از صنف خوار بار فروشی هم بدون این که تخصص لازم را داشته باشند تقاضای دایر کردن عطاری داشته اند.

وی با اشاره به استقبال ۶۰ درصدی مردم از مصرف گیاهان دارویی نسبت به ۱۰ سال گذشته تاکید می کند: باید فروشندگان داروهای گیاهی ساماندهی شده و در کارگاه های اجباری آموزشی شرکت کنند.

• یکپارچه سازی برای آموزش

رئیس بنیاد علمی نخبگان استان هم با بیان این که هر فردی که وارد عرصه تجویز گیاهان دارویی می شود باید متخصص باشد چون با سلامت مردم سروکار دارد می گوید: استفاده بیش از اندازه از یک داروی گیاهی باعث ایجاد عوارض زیادی می شود بنابراین تخصص حرف اول را در این مورد می زند. دکتر «احمدی زاده» می افزاید: به عنوان مثال استفاده از زعفران یا آب زرشک در مواقعی عوارض بدی به دنبال دارد و حتی باعث مسمومیت و... می شود طوری که باید با استفاده از نظر متخصصان هم هزینه های درمان را پایین آورد و هم از عوارض پیشگیری کرد.

او ادامه می دهد: برای آموزش و پرورش متخصصان در حوزه گیاهان دارویی در استان فعالیت خاصی انجام نشده است و شاید تعداد متخصصان در این عرصه حتی به تعداد انگشتان یک دست هم نرسد.

وی در ادامه به آموزش در سازمان های متولی گیاهان دارویی مانند جهاد کشاورزی، علوم پزشکی و... اشاره و عنوان می کند: باید همه سازمان ها در این مورد یکپارچه عمل کنند تا به هدف تربیت متخصصان در این مورد نزدیک شویم.

در این زمینه با سازمان جهاد کشاورزی هم تماس گرفتیم که پس از گذشت ۳ روز از ارسال سوالات تا لحظه ارسال گزارش پاسخی دریافت نشد.

• مجوز نمی دهیم

مسئول اداره نظارت بر امور غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی هم بر این نکته تاکید می کند که فروشندگان داروهای گیاهی از این دانشگاه مجوز دریافت نمی کنند اما به آنها هشدار داده شده که حق اعمال نظر را در درمان بیماران ندارند.

دکتر «راستی» می افزاید: دانشگاه علوم پزشکی در بعد آموزش، اطلاع رسانی و نظارت بر مغازه های عطاری فعالیت دارد طوری که در سال جاری دو کارگاه آموزشی با هدف عرضه نکردن دارو و مکمل ها، مضرات داروهای مکمل و... با حضور فعالان در عطاری ها برگزار شد.

به گفته وی به علاوه در کانال های مختلف در این خصوص اطلاع رسانی شده و جلساتی هم با حضور مسئولان اصناف، صنعت و معدن، کمیسیون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و... برگزار و همچنین در رسانه ها هم در این خصوص اطلاع رسانی شده است.

وی ادامه می دهد: بازدیدهای مشترکی هم از عطاری ها با همکاری کارشناس معاونت دارو و غذای دانشگاه علوم پزشکی، سازمان صنعت، معدن و تجارت، اداره اماکن عمومی، اتاق اصناف، استانداری و تعزیرات حکومتی هر هفته انجام می شود.

وی تاکید کرد: دانشگاه علوم پزشکی هیچ نوع پروانه ای برای عطاری ها صادر نمی کند و مدرکی هم بابت شرکت در کارگاه های آموزشی به این افراد نمی دهد و این کارگاه ها فقط برای آگاهی دادن به صاحبان عطاری ها برگزار می شود.

رئیس اداره بهره برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خبرداد

۲۱ طرح فعال بهره برداری آنغوزه در استان

فرخ نژاد– ۲۱ طرح بهره برداری استفاده از گیاه دارویی آنغوزه در استان فعال است.

رئیس اداره بهره برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان در گفتگو با خبرنگار ما به ۲۱ طرح فعال بهره برداری آنغوزه در خراسان جنوبی اشاره کرد و گفت: بهره برداران این طرح ها متعهد شدند به همان میزان که برداشت این محصول را از رویشگاه های آن در مناطقی مانند طبس، بشرویه، فردوس و... دارند بذرپاشی هم داشته باشند.

مهندس «پروانه» افزود: در سال جاری ۱۸ تن آنغوزه از رویشگاه های این گیاه دارویی در استان محصول برداشت شد که نسبت به سال های قبل با توجه به استمرار خشکسالی ها به یک چهارم کاهش یافته است.

به گفته وی استمرار قهر طبیعت سبب شده تا بیشتر طرح های بهره برداری از این داروی گیاهی ممنوع یا محدود شود.

بعلاوه در سال هایی که شرایط بارندگی در حالت نرمال قرار داشت ۶۰ تن از این محصول گیاهی در رویشگاه های آن برداشت می شد.

وی مساحتی که در حال حاضر این داروی گیاهی از آن برداشت می شود را ۱۰۰ هزار هکتار اعلام کرد و ادامه داد: به هیچ وجه فرآوری در مورد این گیاه دارویی نه تنها در خراسان جنوبی بلکه در ایران انجام نمی شود و تمام محصول جمع آوری شده به صورت شیره و یا خشک شده به خارج از کشور صادر می شود.

رئیس اداره بهره برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان عمده مناطق بهره برداری از محصول آنغوزه را طبس و بشرویه دانست و گفت: امسال برای شهرستان نهبندان هم پروانه بهره برداری صادر شده است.

بعلاوه مناطق دیگری از استان هم وجود دارد که بهره برداران درخواست برداشت این محصول را دارند اما اجازه برداشت به آن ها داده نشده است اما در منطقه شاهکوه نهبندان چون از گذشته هم این محصول برداشت می شده مجوز برداشت صادر شد.

همچنین در نقاط دیگری از استان که ممنوعیت برداشت وجود دارد اهالی منطقه به صورت محدود و برای مصارف خود می توانند آنغوزه برداشت کنند.

او این موضوع را هم متذکر شد که چون سال قبل بارندگی های خوبی نداشتیم بیشتر مردم به سمت مناطق رویش آنغوزه در خراسان رضوی و کرمان و یزد رفتند.

بنا به گفته «پروانه» برداشت هر گونه گیاهی از عرصه های طبیعی باید با مجوز منابع طبیعی باشد و اگر فردی مجوز نداشته باشد کارش قاچاق محسوب می شود طوری که سال گذشته کشف دو محموله برداشت غیر مجاز آنغوزه در استان داشتیم.

به گفته وی با توجه به بارندگی هایی که در سال جاری داشتیم به طور حتم برداشت آنغوزه در استان افزایش خواهد داشت اما رقمی از پیش بینی میزان برداشت آن نمی توان اعلام کرد و اعلام این رقم را منوط به ماه های اردیبهشت و خرداد سال آینده دانست.

به گفته وی زمان رویش این محصول از اواخر اسفند شروع می شود و برداشت آن تا اردیبهشت ادامه دارد.

رئیس اداره بهره برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان عمده بازار هدف صادرات این داروی گیاهی را به کشور هندوستان دانست و گفت: حدود ۹۰ درصد مقصد این محصول به کشور هندوستان و درصد محدودی هم به کشورهای اروپایی، افغانستان و پاکستان صادر می شود.

«پروانه» دیگر گیاه دارویی را که پروانه بهره برداری برای آن صادر می شود «وشا» عنوان کرد و افزود: به دلیل استمرار خشکسالی ها در حال حاضر فقط یک طرح آن هم در شهرستان بیرجند فعال است و ۴ منطقه دیگر از این محصول در سال جاری قرق بود و بهره برداران اجازه برداشت این محصول را نداشتند.

وی از آغاز برداشت محصول کماهم در استان خبر داد و اضافه کرد: هر چند برداشت زیاد از این محصول بدون هماهنگی با منابع طبیعی غیر مجاز است اما برداشت محدود بدون این که به ریشه گیاه صدمه وارد شود اشکالی ندارد.

به گفته وی گاهی اوقات برخی بی انصافی کرده و اقدام به برداشت این محصول به صورت چند تن می کنند که قاچاق است و با این گونه افراد برخورد می شود طوری که سال گذشته برخی از افراد حدود ۱۰ تن از این محصول برداشت کرده و قصد خارج کردن آن از استان داشتند که با این برداشت کنندگان غیر مجاز برخورد شد و از خروج آن ممانعت به عمل آمد.

رئیس اداره بهره برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ادامه داد: مطالعه دقیقی در مورد شناسایی تعداد گیاهان دارویی در استان صورت نگرفته است و این کار را هم باید مراکزی مانند مرکز تحقیقات کشاورزی و دانشگاه ها انجام دهند.

بنابر اطلاعاتی که او دارد حدود ۸۰۰ گونه گیاهان دارویی در استان شناسایی شده است اما هنوز گونه های ناشناخته زیادی وجود دارد.

وی رقمی از میزان درآمدی که با برداشت و تولید گیاهان دارویی نصیب استان می شود ندارد زیرا فقط این اداره کل برای دو محصول وشا و آنغوزه در استان پروانه بهره برداری صادر می کند.

دیدگاه

عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند مطرح کرد

تخصص شرط اولیه در حوزه گیاهان دارویی

فرخ نژاد– برای ورود و موفقیت در هر حوزه ای به طور حتم باید افراد آن حوزه از تخصص لازم برخوردار باشند که در حوزه گیاهان دارویی هم این تخصص بیش از پیش احساس می شود.

به گفته عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند هر فردی بخواهد در هر حوزه ای فعالیت کند به طور قطع باید از تخصص لازم برخوردار باشد زیرا شرط اولیه موفقیت در هر کاری تخصص در آن حوزه است.

دکتر «بهدانی» افزود: این تخصص در حوزه گیاهان دارویی که با سلامت افراد جامعه سروکار دارد بیش از پیش اهمیت می یابد زیرا در بلند مدت می تواند صدمات غیر قابل جبرانی را به افراد جامعه و مصرف کنندگان آن وارد کند.

به گفته وی تخصص در حوزه گیاهان دارویی با توجه به گستردگی و تنوع آن به طور حتم نیازمند کسب و علم، دانش و تجربه به آن است.

بعلاوه باور عموم و تقلی افراد جامعه در مورد گیاهان دارویی این است که استفاده از این داروهای گیاهی هیچ آسیبی به سلامت انسان وارد نمی کند اما این طور نیست بلکه اگر هر داروی گیاهی نابجا و بیش از اندازه و بدون رعایت جوانب آن مصرف شود به طور قطع ضررها و تاثیر نامطلوبی در پی خواهد داشت.

وی ادامه داد: باید افراد جامعه به این آگاهی برسند که استفاده نامطلوب و نا بجا از هر دارویی حتی زعفران اگر بیش از اندازه مصرف شود مضرات خاص خود را دارد و در مورد بقیه گیاهان دارویی هم همین طور است پس لازم است تا افرادی که در این حوزه فعالیت می کنند از تخصص لازم و مرتبط برخوردار باشند.

این کارشناس خاطرنشان می کند: فردی که داروی گیاهی تجویز می کند به طور حتم با نحوه اثر و مصرف، مضرات و مزایای آن آشنایی کامل داشته باشد تا بتواند تجویز استفاده از آن را بکند.

دکتر «بهدانی» تخصص را اخلاء این حوزه احساس می کند و این که نیاز است مراکز متولی مانند دانشگاه علوم پزشکی، مراکز علمی دیگر در این زمینه ورود کرده به تعلیم و تربیت افراد متخصصی در حوزه گیاهان دارویی بپردازند.

بعلاوه مرجعی هم وجود داشته باشد تا با افرادی که بدون تخصص و تجربه لازم اقدام به راه اندازی داروخانه های گیاهی می کنند برخورد کند.

وی تصریح می کند: تاوقتی جامعه به این مسئله نرسد تجویز هر داروی گیاهی همانند داروهای شیمیایی نیاز به پیچیدن نسخه از سوی متخصص آن را دارد نمی توان گامی در این زمینه برداشت یعنی باید هر فردی می خواهد در این زمینه ورود پیدا کند با مبنای علمی آن از طریق آکادمیک و تجربی آشنا باشد.

وی ادامه داد: همان طور که برای ایجاد یک داروخانه باید به طور حتم یک مسئول فنی یا دکتر دارو ساز مسئولیت آن را به عهده بگیرد در مورد گیاهان دارویی هم باید همین اتفاق بیفتد و به افرادی مجوز داده شود که در این زمینه از تخصص لازم علمی و تجربی برخوردار باشد.

به گفته وی لازم است این موضوع را مراجعی که در این زمینه دست اندر کارند در دستور کار قرار دهند.

کارت ماشین و بیمه نامه و کارت سوخت پراید سواری ۱۳۱ به رنگ سفید و شماره موتور M۱۳۷۴۰۳۷۳۶۷ و شماره انتظامی ۳۳ط۱۳۸ ایران ۵۲ بنام حسین خوردیان مفقود و اعتبار ندارد.
ج/۹۵۳۵۱۴۶۶

سادگی، زیبایی است در تبلیغ بکوشید
بین ساده و ساده تر، ساده تر را انتخاب کنید